

Sygnatura akt I ACz 408/20

Dnia 17 grudnia 2020 roku

POSTANOWIENIE

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Krzysztof Górski (sprawozdawca)

Sędziowie: SSA Edyta Buczkowska – Żuk

SSA Dorota Gamrat – Kubeczak

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2020 roku na posiedzeniu niejawnym w Szczecinie

protestu wyborczego P.

M. przeciwko ważności wyborów uzupełniających do Rady Miejskiej w D. zarządzonych na dzień 2 sierpnia 2020 roku

przy udziale Komisarza Wyborczego M. M. (2) i Przewodniczącej Miejskiej Komisji Wyborczej w D. T. N.

na skutek zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 24 września 2020 r. sygn. akt I Ns 207/20 w przedmiocie pozostawienia protestu bez dalszego biegu,

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania

Dorota Gamrat- Kubeczak Krzysztof Górski Edyta Buczkowska – Żuk

Sygnatura akt I Acz 408/20

UZASADNIENIE

P. M., jako pełnomocnik wyborczy KWW (...), wniósł protest przeciwko ważności wyborów uzupełniających do Rady Miejskiej w D., w okręgu wyborczym nr (...), zarządzonych na dzień 02.08.2020r. We wniosku, powołując się na treść art. 82 § 2 Kodeksu wyborczego, sformułował zarzuty które miały polegać na naruszeniu art. 430 Kodeksu wyborczego poprzez przyjęcie list poparcia pomimo braku wymaganego poparcia wyborców dla zgłaszanej listy kandydatów do rad gmin oraz art. 427 Kodeksu wyborczego poprzez przyjęcie list poparcia kandydata do rady gminy - wyborców KWW A. K., pomimo niespełnienia wymogów formalnych. W uzasadnieniu protestu wskazał, że w wyborach uzupełniających wyborcami byli tylko mieszkańcy okręgu wyborczego nr (...), zatem mieszkańcy D. spoza tego okręgu nie mogli udzielać kandydatowi poparcia. Tymczasem, KWW A. K. posiadał tylko 22 podpisy poparcia wyborców z tego okręgu, pozostałe zaś pochodziły od osób spoza okręgu nr (...). P. M. zarzucił, że Komisja Wyborcza w D. nie sprawdziła list poparcia kandydatów pod względem zgodności numeru PESEL, adresów zamieszkania z listą ewidencji ludności lub z listą wyborców. W ocenie wnioskodawcy postępowanie takie miało wpływ na wynik wyborów, albowiem dopuszczono kandydata, który nie miał umocowania.

Komisarz Wyborczy w K. I M. M. (2), w odpowiedzi na wniosek pełnomocnika wyborczego KWW (...) P. M., wnosił o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, a z ostrożności procesowej o oddalenie protestu. W uzasadnieniu podnosił,

że wskazane w proteście okoliczności nie mogą go uzasadniać, nie wypełniają przesłanek z art. 82 § 1 pkt. 2 Kodeksu wyborczego.

Przewodnicząca Miejskiej Komisji Wyborczej w D. T. N., w odpowiedzi na wniosek, złożyła szerokie wyjaśnienia, w których podkreśliła, że Miejska Komisja Wyborcza w D. zobowiązana była i dokonała rejestracji kandydata zgłoszonego przez Komitet Wyborczy Wyborców A. K., w oparciu o obowiązujące przepisy. Wnioskodawca całkowicie bezpodstawnie twierdził, że listy poparcia nie zostały przez Komisje zweryfikowane. Podkreśliła, że żaden przepis nie wprowadza ograniczenia, aby przy wyborach uzupełniających, listy poparcia mogli podpisywać wyłącznie mieszkańcy danego okręgu.

Postanowieniem z dnia 24 września 2020 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie pozostawił protest bez dalszego biegu.

W uzasadnieniu Sąd wyjaśnił, że na dzień 2 sierpnia 2020r., zarządzono wybory uzupełniające do Rady Miejskiej w D.. Komisarz Wyborczy w K., w komunikacie z 10.06.2020r. poinformował o komitetach wyborczych utworzonych w wyborach uzupełniających.

W informacji podano, że utworzono dwa komitety wyborcze tj. Komitet Wyborczy Wyborców (...) oraz Komitet Wyborczy Wyborców A. K.. W dniu 6 lipca 2020r. Komitet Wyborczy Wyborców (...) wystąpił do Państwowej Komisji Wyborczej w W. i Komisarza Wyborczego w K. ze skargą na postanowienie Komisji Wyborczej Miasta D. z dnia 29.06.2020r. którym zatwierdzono listę poparcia KWW A. K. bez zbadania wymogów formalnych zgłaszanych list poparcia.

Sąd wskazał, że w ocenie skarżącego Komisja Wyborcza w D. naruszyła art. 427 i 430 Kodeksu wyborczego poprzez przyjęcie list poparcia pomimo braku wystarczającej liczby podpisów oraz pomimo niespełniania wymogów formalnych.

Komisarz Wyborczy w K. I, w piśmie z 20.07.2020r. (k. 23) w odpowiedzi na skargę, na mocy art. 167 § 1 pkt 4 Kodeksu wyborczego uznał ją za niezasadną.

W konsekwencji Komitet Wyborczy Wyborców (...) zaskarżył do Państwowej Komisji Wyborczej, również rozstrzygnięcie Komisarza Wyborczego (pismo z 27.07.2020r. k. 19).

Państwowa Komisja Wyborcza, pismem z 05.08.2020r. (k. 13), odnosząc się do pisma z 27.07.2020r. podała, że nie może ono zostać rozpatrzone w trybie art. 432 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. Kodeks wyborczy, tj. jako skarga na postanowienie komisarza wyborczego uznające odwołanie od uchwały gminnej komisji wyborczej za nieuzasadnione, bowiem niedopuszczalne jest złożenie odwołania do komisarza wyborczego od protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych gminnej komisji wyborczej, zgłoszonej przez inny komitet wyborczy.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza, działając w trybie art. 160 § 1 pkt 5 Kodeksu wyborczego tj. rozpoznając skargę, jako skargę na działalność komisarza wyborczego, stwierdziła, że zarzuty w niej przedstawione są w całości bezzasadne. Wskazano w szczególności, że wyborcy udzielający poparcia nie muszą stale zamieszkiwać na obszarze okręgu wyborczego, w którym zgłaszana jest lista kandydatów, lecz w obszarze danej gminy.

Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Sąd wyjaśnił, że występując z protestem wnioskodawca powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 392 § 2 Kodeksu wyborczego). Przywołany przepis wyraźnie określa wymogi, jakie powinien spełnić protest wyborczy, aby sąd mógł podjąć czynności procesowe związane z oceną przeprowadzonych wyborów. Wnoszący protest obowiązany jest zatem sformułować zarzuty w sposób nie budzący wątpliwości, jak również przedstawić dowody na ich poparcie, jeżeli takowe posiada lub wskazać je, gdy nie pozostają w jego dyspozycji. Na wnoszącym protest spoczywa bowiem ciężar udowodnienia swoich racji, zgodnie z obowiązującymi regułami postępowania przed sądem (art. 6 k.c.).

Zdaniem Sądu Okręgowego protest wniesiony przez P. M. powyższych wymogów nie spełnia.

Nie budziło wątpliwości Sądu, że protest w jakiegokolwiek swej części nie został oparty na zarzucie opisanym w art. 82 § 1 pkt. 1. Z kolei w zakresie sformułowanych zarzutów co do naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 pkt. 2) przez organ wyborczy, którym w tym przypadku jest Miejska Komisja Wyborcza w D., brak w nim wykazania dowodów na poparcie.

Według Sądu dowodami takimi w żadnym wypadku nie są załączone dokumenty w postaci skargi wyborczej z 06.07.2020r., odpowiedzi na skargę Komisarza Wyborczego w K. oraz skargi na postanowienie Komisarza Wyborczego skierowanej do Państwowej Komisji Wyborczej wraz z odpowiedzią PKW na tę skargę.

Sąd uznał bowiem, że treść tych dokumentów wskazuje na bezpodstawność zarzutów podniesionych przez wnioskodawcę. Zdaniem Sądu nie można mówić o naruszeniu art. 427 i 430 Kodeksu wyborczego, w związku z rejestracją przez Miejską Komisję Wyborczą w D. Komitetu Wyborczego Wyborców A. K.. Z art. 427 Kodeksu wyborczego nie wynika, aby wyborcy udzielający poparcia kandydatowi musieli stale zamieszkiwać na obszarze okręgu wyborczego, w którym zgłaszana jest lista. Cytowany przepis wprowadza wymóg, zgodnie z którym zgłaszana lista kandydatów w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców powinna być poparta podpisami co najmniej 25 wyborców, mieszkańców danej gminy. Miejska Komisja Wyborcza w D. nie miała zatem podstaw do odmowy rejestracji listy w trybie art. 430 Kodeksu wyborczego. W odniesieniu do zarzutu wnioskodawcy, zgodnie z którym „(...) Komisja Wyborcza nie sprawdziła list poparcia kandydatów pod względem zgodności pesel, adresów zamieszkania z listą ewidencji ludności lub z listą wyborców” również zauważyć należy, że wnoszący protest nawet nie twierdził, że był świadkiem takich zaniechań, ani nawet, by ktoś mu przekazał swoje spostrzeżenia o tego typu postępowaniu. Wnioskodawca oparł swoje zarzuty zawarte w proteście jedynie na domniemaniach, przy czym te domniemania są oparte na niepotwierdzonych a nawet nieprawdziwych danych.

Sąd zważył, że protest wyborczy nie spełnia warunków do jego merytorycznego rozpatrzenia, jeżeli nie formułuje prawidłowo zarzutów z art. 82 Kodeksu wyborczego lub, podnosząc któryś z tych zarzutów, nie wskazuje dowodów, na których te zarzuty opiera. Niespełnienie przez wnoszącego protest któregokolwiek z wymogów z art. 392 § 2 Kodeksu wyborczego obliguje Sąd Okręgowy do pozostawienia protestu bez dalszego biegu, bez uprzedniego wzywania do usunięcia stwierdzonego braku. Jest to podyktowane zasadą szybkości postępowania ustawowo wymuszoną istotą protestu wyborczego, a w szczególności jego ewentualnymi konsekwencjami. Stanowisko, że braki objęte art. 392 § 2 Kodeksu wyborczego nie podlegają uzupełnieniu w trybie art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. jest ugruntowane w orzecznictwie.

Zażalenie na to postanowienie wniósł P. M., zarzucając naruszenie:

- art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. poprzez uznanie, że protest nie został prawidłowo sformułowany podczas gdy zarzuty wywodzono wprost z art. 427 i 430 kodeksu wyborczego

- art. 328 §2 k.p.c. poprzez niewskazanie wszystkich dowodów na których sąd oparł swoje rozstrzygnięcie, niewłaściwą ocenę dowodu z zeznań stron i świadków i brak oceny poszczególnych dowodów ze strony uczestników postępowania ,

bezkrytyczną ocenę oświadczeń Przewodniczącej Komisji Wyborczej bez przeprowadzenia dowodów i brak wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia

W uzasadnieniu ponowiono argumentację mającą wskazywać na naruszenie przez Komisję Wyborczą norm art. 427 i 430 Kodeksu wyborczego poprzez rejestrację kandydata niewykazującego odpowiedniego poparcia (niespełniającego wymogów formalnych). Dalej przedstawiono wykładnię przepisów Kodeksu wyborczego i ponowiono twierdzenia, że dotyczące wykazania, iż kandydatura A. K. uzyskała poparcie jedynie 22 mieszkańców Gminy D. uprawnionych do głosowania w wyborach uzupełniających. W pozostałym zakresie poparcie pochodziło od osób nieuprawnionych do głosowania.

Uczestnicy postępowania wnieśli o oddalenie zażalenia, przedstawiając wywód afirmujący zaskarżone orzeczenie i jego motywację.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że zakres kontroli instancyjnej w niniejszym postępowaniu wyznaczany jest przez treść zaskarżonego rozstrzygnięcia. Orzeczeniem z dnia 24 września 2020 roku Sąd Okręgowy pozostawił bowiem protest bez biegu.

Specyfika orzeczenia o pozostawieniu protestu bez dalszego biegu znajdującego swoje oparcie w art. 393 §2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1319, dalej powoływanej jako Kodeks wyborczy lub k.w.) sprowadza się do poprzestania na formalnej ocenie pisma inicjującego postępowanie. W istocie zatem Sąd pozostawiając protest bez biegu nie orzeka o ważności wyborów a jedynie o stronie formalnej protestu („ocenia protest” a nie ważność wyborów). Postępowanie wywołane protestem zaś ma na celu uzyskanie orzeczenia przesądzającego ważność (względnie stwierdzającego nieważność) aktu wyborczego (art. 394 §1 k.w.). Zatem postępowanie wywołane protestem uzyskuje walor sprawy publicznej (na co wskazuje się zarówno w orzecznictwie – por. np. uzasadnienie postanowienia SN z 8.07.2009 r., III SW 17/09, OSNP 2010, nr 1-2, poz. 29 jak i nauce prawa – por. np. B. Banaszak (red.) Kodeks wyborczy. Komentarz, wyd. 3 Warszawa 2018, komentarz do art. 82 teza 3).

Stąd też należy wywodzić szczególną doniosłość oceny sądowej ważności wyborów, mającej charakter porządkujący, jeśli chodzi o spory co do rzetelności i legalności wyborów (a zatem co do zachowania publicznych praw osób uprawnionych do wzięcia w akcie wyborczym). W tym kontekście orzeczenie sądowe posiada przede wszystkim umacniający legitymację demokratyczną osób uzyskujących mandat w wyniku konkretnego aktu wyborczego. Ta szczególna rola sądowej kontroli w ramach procesów demokratycznej legitymizacji władzy publicznej wymaga uwzględnienia przy wykładni norm Kodeksu wyborczego i ścisłej wykładni zwłaszcza tych regulacji, które ograniczają prawo strony do uzyskania orzeczenia merytorycznego.

Zarazem ustawa wprowadza bowiem rygorizm formalny dla pisma inicjującego postępowanie, wymagając od składającego protest, by już w piśmie tym sformułowano (wyznaczające w sposób ostateczny i wiążący zakres kognicji sądu) zarzuty oraz przedstawiono lub wskazano dowody, na których zarzuty są oparte (art. 392 §2 k.w.). Nadto protest musi odpowiadać wymogom z art. 82 §1 k.w. (a zatem opierać się na co najmniej jednej z podstaw określonych tą normą).

Norma art. 82 k.w. w swojej istocie jurydycznej zawęża więc przedmiotowy zakres protestu (zezwalając na oparcie tego środka wyłącznie o eksplikowane tam podstawy). Z kolei norma art. 392 §2 k.w. określa minimalne wymogi co do treści protestu (nakazuje konkretyzację zarzutu - a zatem określenie, na czym miałoby polegać naruszenie prawa uzasadniające wystąpienie co najmniej jednej z podstaw określonych w art. 82 k.p.w. oraz przedstawienie lub wskazanie dowodów mających procesowo uzasadniać tezę o naruszeniu prawa).

Z treści art. 393 i 394 k.w. wynika, że postępowanie wywołane protestem w istocie przebiega w dwóch etapach. W pierwszym następuje kontrola legitymacji do wniesienia protestu, relewantności prawnej wskazanej jego podstawy i zachowania wymogów formalnych, o których mowa w art. 392 §2 k.w. W tej fazie podlega badaniu także to, czy

przedmiotem protestu nie jest sprawa (kwestia), co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia skargi lub odwołania do sądu lub właściwego organu wyborczego przed dniem głosowania (art. 393 §3 k.w.). Negatywne przesądzenie okoliczności wynikających z art. 393 §2 k.s.h. względnie stwierdzenie przesłanki z art. 393 §3 k.w. powoduje, że protest nie podlega rozpoznaniu (verba legis zostaje pozostawiony bez biegu).

Natomiast w przypadku braku przeszkód, o których mowa w art. 393 §2 lub 3 k.w. sąd przystępuje do merytorycznego rozpoznania sprawy. Na tym etapie zatem następuje gromadzenie i ocena materiału procesowego (a zatem ocena, czy dowody powołane w proteście przez wnioskodawcę względnie przedstawione przez uczestników w toku postępowania potwierdzają zarzuty sformułowane w proteście). W tej też fazie postępowania Sąd rozstrzyga o wykładni Kodeksu wyborczego w przypadkach, gdy zarzut protestującego sprowadza się do kwestii zarzutu działania z naruszeniem prawa (wywodzonej z zarzut błędnego rozumienia prawa przez organy wyborcze). Rozstrzygnięcie kwestii faktycznych i (lub) prawnych następuje w orzeczeniu merytorycznie kończącym postępowanie - przesądzającym o ważności (lub stwierdzającym nieważność) wyborów (art. 394 k.w.) .

Ujmując te uwagi w kontekście zarzutów zażaleńowych w niniejszej sprawie, stwierdzić należy, że wobec treści zaskarżonego rozstrzygnięcia kognicja sądu odwoławczego na obecnym etapie postępowania sprowadza się do oceny, czy wystąpiły przesłanki z art. 393 §2 lub §3 które uzasadniać mogłyby pozostawienie protestu bez biegu. Poza sferą rozpoznania przez Sąd odwoławczy pozostaje natomiast kwestia zasadności protestu (a więc przesądzenie o ważności aktu wyborczego).

W tym świetle stwierdzić należy, że zasadnie skarżący poddaje pod wątpliwość zgodność uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia z normą art. 327¹ §1 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. i art. 393 §1 k.w. (błędnie powołując tą normę jako art. 328 §2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c.).

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyjmując wniosek o braku w proteście wskazania podstawy z art. 82 §1 k.w., Sąd nie wyjaśnia bowiem, z jakiej przyczyny zarzut naruszenia art. 427 k.w. w zw. z art. 430 przez rejestrację (zaniechanie odmówienia rejestracji) komitetu wyborczego (mimo nielegitymowania się przez ten komitet wymagany przez ustawę poparciem liczby uprawnionych wyborców) nie może uzasadniać protestu w świetle art. 82 §1 pkt. 2) k.w.

W judykaturze przesądzono, że przesłanka ta interpretowana powinna być szeroko i dotyczy przepisów regulujących formalne procedury, znajdujące zastosowanie do postępowania przed ustawowymi organami wyborczymi . Chodzi tu zatem także o te przepisy, które dotyczą postępowania na etapie rejestracji komitetu wyborczego (jeśli prawo uniemożliwia odwołanie od decyzji organu wyborczego na tym etapie – por zwłaszcza wywody zawarte w uzasadnieniu uchwały SN(7) z 18.10.2012 r., III SW 4/12, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 70.). W uzasadnieniu tej uchwały przedstawiono systemową (adekwatną także w realiach niniejszej sprawy) wykładnię normy art. 82 §1 pkt. 2) k.w. wyjaśniając, że wyłączenie z zakresu przedmiotowego protestu kwestii prawidłowości czynności na etapie rejestracji kandydatów, oznaczałoby, że pewna faza procedury umożliwiającej wyborcom wyrażenie swojej woli (wybrania określonych kandydatów na posłów) pozostawałaby poza jakąkolwiek kontrolą.

Sąd Najwyższy zwrócił też uwagę że pozostawienie (w sprawie, na kanwie której wydano cytowaną uchwałę) decyzji Państwowej Komisji Wyborczej poza kontrolą co do jej zgodności z przepisami Kodeksu wyborczego ograniczałoby konstytucyjne prawo obywatela do złożenia protestu przeciwko ważności wyborów. Ewentualnie nieprawidłowa decyzja PKW wymykałaby się tym samym spod oceny Sądu Najwyższego co do jej wpływu na wynik wyborów i w konsekwencji odnośnie do ich ważności. Wywody te dotyczą lege non distinguente także działania komisji wyborczych w wyborach do organów samorządu terytorialnego. W przywołanym orzecznictwie wskazuje się zatem kategorycznie na (poruszaną wyżej) kwestię zakresu i znaczenia prawnej sądowej kontroli działania organów wyborczych dla legitymacji organów władzy pochodzących z wyboru.

Niewątpliwie rejestracja (listy) kandydata nielegitymującego się poparciem osób wskazanych w art. 427 k.w. ma bezpośredni wpływ na uprawnienia wyborców (umożliwia głosowanie na osobę, która nie spełniła wymogów

uprawnających do korzystania z biernego prawa wyborczego), a tym samym może mieć bezpośrednie znaczenie dla przebiegu i wyniku wyborów.

Rejestracja listy kandydatów (kandydata) nie podlega też zaskarżeniu w trybie art. 432 k.w. Nie zachodzi zatem wyjątek o którym mowa w art. 393 §3 k.w.

W rezultacie należy przyjąć, że dopuszczalne w świetle art. 82 §1 pkt. 2) Kodeksu wyborczego jest oparcie protestu na ważność wyborów uzupełniających do rady gminy o zarzut naruszenia art. 432 i 430 k.w.) polegającego na rejestracji (zaniechaniu odmowy rejestracji) kandydata, który nie legitymuje się poparciem osób uprawnionych zgodnie z art. 427 k.w.

Sąd Okręgowy błędnie więc przyjął, że protest nie opiera się na podstawie z art. 82 §1 pkt. 1 k.w.

W dalszym ciągu uzasadnienia Sąd Okręgowy stwierdził, że protest nie spełnienia wymogów z art. 392 §2 k.w. z uwagi na nieprzedstawienie dowodów. Z treści protestu wynika jednak w sposób nie budzący wątpliwości, że skarżący powołał (wskazał) dowody, z których wywodził swoje racje (przedstawił dokumenty w postaci skargi wyborczej, odpowiedzi na skargę, skargi na postanowienie Komisarza wyborczego i wreszcie odpowiedzi PKW na tą skargę). Dowody te korespondują z treścią zarzutu (mają uzasadniać stanowisko skarżącego co do tego, że organy wyborcze naruszyły prawo niewłaściwie interpretując normę art. 427 k.w. i w konsekwencji dopuszczając do zarejestrowania listy kandydatów, która nie uzyskała poparcia wymaganej przez tą normę liczby wyborców uprawnionych do głosowania w wyborach uzupełniających.

Na etapie oceny kwestii podstaw do odmowy nadania biegu protestowi nie powinna jeszcze następować (dokonana *implicite* w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia) ocena waloru dowodowego dowodów przedstawionych lub jedynie wskazanych w proteście. Na tym etapie Sąd badać jedynie powinien, czy strona przedstawia dowody, w świetle których nastąpić powinna ocena protestu. Stąd też przedwczesne są zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia te wywody Sądu Okręgowego, które dotyczą oceny dowodów (motywuja wniosek, że dowody przedstawione przez wnioskodawcę w istocie przeczą jego zarzutowi). Taka ocena nastąpić może dopiero po przeprowadzeniu postępowania co do istoty zarzutów.

Pomija też Sąd Okręgowy, że istotą uzasadnienia zarzutu była kwestia wykładni prawa (art. 427 k.w.). Zdaniem skarżącego organy wyborcze błędnie określiły, że udzielić poparcia kandydatowi w wyborach uzupełniających do rady gminy może każdy wyborca. Zdaniem skarżącego udzielić poparcia może jedynie wyborca uprawniony do głosowania w okręgu wyborczym, w którym wybierany jest radny. Organy wyborcze zajmowały w tej kwestii przeciwne stanowisko, co wynika jasno z dokumentów dołączonych do protestu.

Przypomnieć jednak należy, że wypowiedzi organów wyborczych nie są wiążące prawnie dla sądu rozstrzygającego protest i na podstawie jedynie tych wypowiedzi nie można przesądzać o bezzasadności protestu. Obowiązkiem judykacyjnym Sądu Okręgowego jest odniesienie się do stanowisk stron, a więc przedstawienie sądowej wykładni prawa (wiążącej dla aktu wyborczego o którego ważności Sąd orzeka). Wykładnia ta powinna być przedstawiana w orzeczeniu wydanym na podstawie art. 394 k.w. (po dokonaniu oceny całokształtu materiału procesowego, a zatem dowodów przedstawionych nie tylko przez wnioskodawcę ale i przez uczestników postępowania).

W ramach rozpoznawania zażalenia odnoszenie się do kwestii merytorycznych jest niedopuszczalne (byłoby przedwczesne, skoro zaskarżone orzeczenie nie rozstrzyga merytorycznie o ważności wyborów). Powoduje to, że przedwczesne byłoby też odnoszenie się do tych zarzutów skarżącego (które – być może w wyniku niedokładnego zrozumienia prawnej istoty zaskarżonego rozstrzygnięcia - koncentrują się na kwestii poprawności oceny przez Sąd Okręgowy materiału procesowego w kontekście zarzutu, o który oparto protest).

Z tych przyczyn uznając za uzasadniony zarzut naruszenia art. 427 i 430 kw. zaskarżone rozstrzygnięcie należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania (at. 386 §4 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. i art. 393 §1 k.w.).

Edyta Buczkowska – Żuk Krzysztof Górski Dorota Gamrat – Kubeczak